

Referat fra møde den 11. november 2015 i brugerrådet

Mødedeltagere:

Flemming Villadsen, Allerød Kommune
Egon Petersen, Solrød Kommune
Morten Bjørn, Albertslund Kommune
Gunnar Brüsich, Friluftsrådet (Det Danske Spejderkorps)
Helle Bomgaard, Friluftsrådet (Danske Handicaporganisationer)
Alexander Helm, Friluftsrådet (Dansk Rideforbund)
Ole Bertelsen, Friluftsrådet (Dansk Vandrelaug)
Anna Bodil Hald, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
Poul Evald Hansen, DN (Samråd for Storkøbenhavn suppl. for Mogens Lethrabort)
Kurt Borella, DN (Samråd for Nordsjælland)
Troels Brandt, Foreningen Naturparkens Venner
Torben Clausen, Danmarks Jægerforbund
John Holm, Dansk Ornitologisk Forening
Charlotte Mølgaard, Naturstyrelsen, Østsjælland
Stephan Springborg, Naturstyrelsen, Østsjælland
Jens Bjarke Hansen, Naturstyrelsen, Østsjælland
Kim Søderlund, Naturstyrelsen, Østsjælland

Fraværende:

Mogens Lethrabort, DN (Samråd for Storkøbenhavn)
Troels Bent Hansen, Danmarks Idrætsforbund

1. Bemærkninger til referatet fra den 25.2 2015

Ingen.

2. Meddelelser

Kim Søderlund meddelte:

- *Naturstyrelsens organisering og udflytning*: Regeringen har besluttet at dele den nuværende styrelse i en ny: "Vand- og Naturforvaltningsstyrelsen" med hovedsæde i København og en ny: "Naturstyrelsen", som får hovedkontor i Randbøl, og som får opgaven med at forvalte ministeriets arealer. Umiddelbart betyder det ikke direkte ændringer i opgaver for NST-Østsjælland; men det får naturligvis stor betydning for styrelsens virke de kommende år, at styrelsen deles, og hovedkontoret flyttes. Det er "Vand- og Naturforvaltningsstyrelsen" som skal administrere skovloven og Jagt- og vildtforvaltningsloven; men Naturstyrelsen skal via en samarbejdsaftale fortsat stå for den daglige håndtering af Jagt- og vildtforvaltningsloven, dvs. for brugerne omtrent uændret administration for "jagt og vildt" i forhold før delingen af styrelsen.
- *Lokale grønne partnerskaber* : Ordningen nedlægges fra 1.1 2016 i henhold til regeringens forslag til finanslov.

- *Erhvervsmæssig hundeluftning:* Vi har været i dialog med en række firmaer. Det har resulteret i, at firmaerne har fået lov til at lufte deres hunde på vores arealer, hvis de opfylder reglerne herfor: dvs har hundene under fuld kontrol. Og så vil styrelsen udleje en fold (0,8 ha) til et firma ved Kollekolle, som direkte nabo til den nuværende hundefold. Det indebærer, at den nyoprettede fold er reserveret til firmaet indenfor normal arbejdstid, men er åben for borgernes hundeluftning uden for normal arbejdstid.
- *Ny Jagtpolitik:* Der har de sidste 1-2 år været stor interesse (fra journalister og politikere) for afholdelsen af jagter på Naturstyrelsens arealer, og navnlig: "Hvem der deltager". Der er derfor udarbejdet en ny og revideret politik, som er godkendt af miljø- og fødevareministeren i sommeren 2015. Formålet er fortsat, at opretholde sunde, afbalancerede og righoldige bestande af jagtbare vildtarter på styrelsens arealer. Et lavt jagttryk skal sikre, at skovgæsterne har gode muligheder for at opleve/se vildtet. Skovene må fortsat ikke spærres af ved jagt. Derudover skal arealerne anvendes til uddannelse af jægerne i form af f.eks. afholdelse af nyjægerjagter. Endelig skal de økonomiske interesser også tilgodeses ved udlejning og ved at bruge udbud. Der må ikke mere afholdes personalejagter, og repræsentationsjagter for kunder og samarbejdspartnere er også droppet. Alle jagter (bortset fra på udlejede arealer) skal ledes af en medarbejder fra Naturstyrelsen. Der kan og skal gerne bruges frivillige, og afholdelsen af jagter med brug af frivillige drøftes i Jægerforum; herunder også jagtforeningernes medlemmers muligheder for at blive inviteret. Konkret vil skovgæsterne ikke opleve den store ændring, bortset fra at jagterne nok bliver lidt mindre synlige, da vi lokalt vil anvende flere riffeljagter med færre deltagere.

Morten Bjørn oplyste, at Albertslund Kommune har besluttet at ekstensivere plejen i kommunens parker og grønne områder, da det vil øge biodiversiteten og samtidig gøre driften billigere.

3. Fastsættelse af dato for de 2 faste møder i 2016

De to faste møder i 2015 blev fastsat til **onsdag den 16. marts** på Naturcenter Herstedhøje og **onsdag den 23. november** på Fiskebæk Naturskole, begge gange kl. 14.30.

På mødet den 16. marts 2016 fastsættes dato og skov for det offentlige møde. Der sigtes på et aftenmøde på en hverdag enten i juni eller august.

4. Evaluering af det offentlige møde den 17.6 2015 i Vestskoven

Der var enighed blandt deltagerne i mødet om, at det havde været et godt møde med gode drøftelser; men også at fremmødet var skuffende lavt. Det lave fremmøde skyldtes antagelig, at vejudsigten annoncerede regn, og at det regnede kraftigt hele aftenen.

5. Livstræer – status for projektet

Stephan Springborg orienterede om projektet:

Styrelsen afholdt offentlige møder om projektet den 15. og 16. august 2015. Brugerrådet har fået referat, vedlagt som bilag 1.

Den til projektet udviklede app. har ikke fungeret tilfredsstillende; og en ny App., som også kan bruges af apple-produkter er derfor under udvikling og forventes færdig inden udgangen af 2015. Pga problemer med App. har vi holdt lav profil og ikke fået opgjort borgernes forslag. Men forslagene overføres til det nye program, så på den måde er det ikke et problem.

Selve den fysiske markering af træerne er blevet drøftet grundigt internt i styrelsen, og det er besluttet at afprøve både maling og skiltning. Lokalt er vi tilhængere af skilte, og vi afprøver aluminiumsskilte på størrelse med piktogrammer. Det er nemt at opsætte og symbol og tekst burde gøre det nemt for borgere at gætte betydningen, hvis man ikke kender til projektet.

Styrelsen forventer at forsætte efter den køreplan, som blev drøftet på det ekstraordinære møde i brugerrådet den 10.6 2015 med mindre justeringer for det, vi er kommet bagud.

Kim Søderlund oplyste, at brugerrådet får besked, når den nye App. er i funktion, og Kim opfordrede medlemmerne til at få deres "baglande" til at bidrage aktivt: Det er et godt og spændende projekt, og der er brug for borgernes hjælp og bidrag.

John Holm havde til dagordenen ønsket punktet drøftet for at få svar på Livstræer og pas-på-kort. Stephan Springborg oplyste, at Livstræerne kommer med på Pas-på-kortet, som styrelsens medarbejdere anvender til at passe på naturværdier og fortidsminder. Men kort på app for livstræer viser ikke pas-på-kortenes naturværdier i form af redetræer. Dvs. redetræer behandles fortsat som fortrolige oplysninger, som ikke gøres offentligt tilgængelige.

6. Orientering om oprettelse af naturpark ved Farum

Gunnar Brüsich havde ønsket en orientering om "oprettelse af naturparken ved Farum".

Troels Brandt oplyste, at Naturparken allerede blev udpeget i 1942 af et fagligt udvalg med politisk støtte i forlængelse af fredningsplanerne for Københavnsegnens grønne områder. Formålet var videnskabeligt, pædagogisk og rekreativt. Naturparken kom imidlertid aldrig ind i planlægningen, da man anså den for sikret af Fingerplanen, som kom 5 år senere. Gennem de sidste 20 år er fredningerne og stierne næsten alle gennemført og mere til – ligesom den er blevet Nationalt Geologisk Interesseområde og en stor del EU Natura 2000-område. Uformelt er Naturparken således fuldt etableret, men optræder ikke i kommunernes planlægning, PR og borgertilbud.

Foreningen Naturparkens Venner og Danmarks Naturfredningsforening har derfor foreslået kommunerne, at man tilslutter sig Friluftsrådets mærkningsordning, Danske Naturparker, som bl.a. betyder en indarbejdelse i kommuneplanen og fælles koordinering på tværs af de 4 kommuner, Egedal, Furesø, Allerød og Frederikssund samt Naturstyrelsen Østsjælland. Alle instanser er positive, men det er af byrådene besluttet, at Egedal og Furesø skal opfylde Friluftsrådets økonomiske krav til bl.a. naturvejledning. Naturstyrelsen deltager med sit eget aktivitetsniveau. Det er en betingelse,

at det ikke må betyde ændringer i lodsejernes forhold, og FNV og DN vil ikke stille yderligere krav end Danske Naturparker krav om mærkning. Der er fuld enighed om, at man fastholder Naturparkens hidtidige naturlige afgrænsning (omfatter 5.000 ha), hvilket også vil give færrest mulige problemer ved etableringen.

Der er endnu ikke ansøgt om mærkning. Da Naturparken allerede eksisterer, er projektet pt. primært et spørgsmål om forhandling mellem og planlægning i kommunerne, men der forventes indkaldt til et orienteringsmøde med lodsejerne medio januar, hvor også foreningerne vil blive orienteret. Der skal etableres et naturparkråd – muligvis i stil med skovbrugerrådene.

Man kan læse mere om naturparken på hjemmesiden: <http://fnv.dk/>

Gunnar Brüsich oplyste, at Friluftsrådet og DN arbejder på at få etableret en "oplevelsessti" fra Roskilde Fjord til Øresund, og stien skal gennem naturparken. Konkret skal stien starte i Frederikssund og via den nye by "Vinge" til Buresø og videre til Øresund via Mølleåstien.

7. Højspændingsledningerne ved Dæmpegårdfolden i Tokkekøb Hegn

Kurt Borella havde foreslået drøftelsen: Det fredede område, Dæmpegårdslysningen i Tokkekøb Hegn, ejet af Naturstyrelsen, er måske den smukkeste og indholdsrigeste skovlysning i Nordsjælland. Plejen er fin med græssende kreaturer gennem sommeren og høslæt på dele af det gamle overdrev nær "Dæmpegård". Desværre er området som helhed skæmmet af et højspændingstrace, der gennemløber den sydlige del af "skovlysningen", se vedlagte kortudsnit i bilaget.

Kurt Borella ville høre, om Naturstyrelsen vil arbejde på, evt. i en fælles henvendelse med Allerød Kommune, at få Dong til at lægge kablerne i jorden på strækningen (evt. på hele strækningen gennem Tokkekøb Hegn), der berører fredningen.

Kim Søderlund oplyste, at styrelsen er enig i, at ledningerne skæmmer området (og mange andre skove og naturområder). Dvs. styrelsen vil bakke op og udtale sig positivt i relation til at få ledningerne lagt i jorden; men styrelsen vil ikke prioritere selv at tage selve opgaven på sig pga. stort arbejdspress.

8. Status for Flyvestation Værløse

Gunnar Brüsich havde foreslået en generel orientering om status, og Anna Bodil Hald havde ønsket en mere detaljeret gennemgang og drøftelse i form af:

- En oversigt over hvilke friluft aktiviteter, der er givet tilladelse til i det forløbne år og fremadrettet.
- En oversigt over, hvilke tiltag/aftaler, der er gjort for at fremme naturindholdet på området.
- Status for forpagtningerne for 2016 og hvilke betingelser er der stillet.
- Hvordan går det med afmontering af forurenede områder (især på jagthyttfolden og Bombeholden).
- Hvornår frilægges Jonstrup Møllebæk mv.

Charlotte Mølgaard fortalte, at:

- oversigten over friluftaktiviteter bliver opgjort sammen med de øvrige arealer og kommer med på årsoversigten 2015, som drøftes til marts 2016. Af store arrangementer har der været holdt befrielsesdagen (3. maj), motionsløbet reborninhell (29. august), store flyvedag (6. september) samt store cykeldag og Bastrup Sø rundt (14. september). Vilkår for arrangementer i forhold til "ingen afspilning af musik", motorkørsel forbudt (bortset fra hjælp til grej), vagtposter på ruten og begrænset markering er de samme, som på vores øvrige arealer.
- Tiltag for natur og friluftsliv blev gennemgået med udgangspunkt i det udelte kort, der viste, der er sket en del i løbet af året. Status for de jordforurenede områder blev gennemgået. Frilægning af Tibberup Å over flyvestationen er Furesø Kommunes projekt. Der er ansøgt om midler.
- Der er indgået rammeaftaler med paraglidere.
- Styrelsen er pt i færd med at omdanne 1,2 km hullet asfaltvej (Perimetervejen helt i vest ved Bringemose) til en jævn grusvej – i overensstemmelse med arealplanen.
- Rapport for sundheden af hangar 72's bærende dele er endnu ikke modtaget. Så længe vi ikke kender sundheden af bygningen går vi ikke videre med en proces for indholdet og brugen af bygningen. Men det er målet at opstarte en proces i begyndelsen af 2016.

Anna Bodil Hald og Poul Evald Hansen oplyste, at hedearealet burde plejes og efter deres vurdering var den vestlige del af hede-arealet velegnet til afbrænding.

Udviklingen af flyvestationen vil være et fast punkt på dagsordenen i de kommende år. Naturstyrelsen modtager derfor gerne oplysninger om eller iagttagelser af naturværdier som bør plejes/beskyttes, problemer med aktiviteter osv. Målet vil fortsat være, at arealerne er rekreative naturområder med plads til et aktivt friluftsliv. Mange aktiviteter vil så vidt muligt blive styret via rammeaftaler med klubber. Brugerrådet vil derfor få tilsendt rammeaftalerne. Som udgangspunkt vil styrelsen løbende udarbejde og revidere rammeaftaler, som ligger indenfor beslutningerne i "Arealplanen". Vedrører en rammeaftale nye aktiviteter i forhold til "Arealplanen" vil styrelsen konkret vurdere om der er behov for at drøfte sagen i brugerrådet inden der indgås en rammeaftale. Rammeaftaler vil naturligvis rumme mulighed for at stoppe en aktivitet, som udvikler som negativt. Styrelsen modtager gerne kommentarer efterfølgende; både "det går godt" eller bemærkninger om hvilke problemer, det giver for andre brugere eller for naturværdierne.

9. Status for projekt Mølleåen

Kim Søderlund orienterede med fokus på de uafsluttede delprojekter:

Delprojekt: Rent vand i Mølleåsystemet:

den oprindelige plan var, at rensset spildevand skal ledes fra Lundtofte Renseanlæg til Mølleåsystemet via Kalvemosen, Søllerød Sø og Vejlesø samtidig med, at der skal ske sørestaurering i Søllerød Sø og Vejle Sø.

Ny viden om aluminiumsbehandling har gjort Naturstyrelsen og kommunerne betænkelige, og der er derfor nedsat en arbejdsgruppe om "sørestaurering af Søllerød Sø og Vejlesø med fokus på vurdering af sedimentfjernelse".

Delprojekt: Vandløbsrestaurering i Mølleåsystemet:

Som et delprojekt var der planlagt vandløbsrestaurering i områderne: Hestetangs Å og Vassingørødløbet. Disse projekter afventer gennemførelse af "hovedprojektet" og/eller at de gennemføres som nye selvstændige projekter. Pt er der ingen der arbejder på det sidste.

Der var enighed om, at punktet ikke mere er fast punkt på dagsordenen.

10. Status for skovrejsning

Kim Søderlund orienterede:

- *Himmelev Skov*: Intet nyt om erhvervelser. Når ny kortlægning af grundvandsressourcerne er færdig og indvindingsmulighederne på Marbjerg kildeplads fastlagt, vil kommunen, HOFOR og Naturstyrelsen drøfte om projektområdet skal justeres.
- *Gulddysse Skov*: Naturstyrelsen, Roskilde Kommune og 6 lokale vandværker samt HOFOR har indgået aftale om at Gulddysse Skov (pt 120 ha stor) skal udvides med 78 ha, så den i alt bliver 198 ha stor, hvis det lykkes at opkøbe hele projektarealet. Det er unikt at 6 små, lokale vandværker indgår en aftale om økonomiske støtte til statslig skovrejsning. Pt er der ikke udsigt til nye erhvervelser; men med aftalen er det muligt at erhverve jord, hvis en ejer vil sælge.
- *Sperrestrup Skov, udvidelse af denne*: Intet nyt siden sidst. HOFOR har opsagt aftalen i februar 2012, fordi ny kortlægning af grundvandsressourcerne har vist, at Sperrestrup Skov ikke ligger indenfor fokusområdet for grundvandsbeskyttelsen af Egholm Kildeplads. Naturstyrelsen har ikke afsluttet den endelige dialog med Egedal Kommune om, kommunen vil bidrage økonomisk til en videreførelse af projektet.
- *Solhøj Fælled*: Projektområdet er udvidet til ca. 445 ha hvoraf de 177 ha ligger i skovrejsning ønsket. Naturstyrelsen har erhvervet ca. 100 ha og der er i april 2015 plantet 260.000 træer og buske på 60 ha. De øvrige arealer ligger i "skovrejsning uønsket" og er udlagt til folde med kreaturgræsning. Der er etableret skovveje og en indhegnet hundefold ved en stor P-plads. Der er erhvervet yderligere 2 ha, som tilplantes i foråret 2017.
- *Tune Skov*: Der er i 2013-14 erhvervet 24 ha, hvoraf de 16 ha tilplantes i april 2016 med EU-tilskud. Tilplantningsplanen er fastlagt efter drøftelse i skovrejsningsrådet. Hedecestien går gennem skoven er under etablering som et led i et kommunalt stiprojekt. Der er erhvervet yderligere 3,9 ha, som ligger isoleret fra de øvrige arealer, og som tilplantes i april 2017.
- *Greve Skov*: Intet nyt; men antagelig erhverves mere jord ved en jordfordeling i december 2015.
- *Hørup skov*: Naturstyrelsen har erhvervet 34 ha i 2014 og de 23 ha skal tilplantes i april 2016 med EU-tilskud. Tilplantningsplanen er fastlagt efter drøftelse i skovrejsningsrådet. Eneste udestående i den forbindelse er, at Roskilde Museum vil prøvegrave et mindre areal.
- *Kildebrønde Skov*: Intet nyt om projektet, bortset fra at styrelsen har fået solgt bygningerne, således at styrelsen alene ejer ca. 9 ha, som pt. ligger i græs og drives uden brug af pesticider og gødning. Det er ikke afklaret om projektet videreføres med anden områdefrænsning, det afhænger blandt andet af den kommende indsatsplan for grundvandsbeskyttelse, som kommunen er ved at udarbejde.
- *Vestskoven*: Ingen nye erhvervelser. Vejdirektoratet er snart færdig og har afleveret de lånte arealer. Skovvejen fra Hede Enge til Hold-An-vej er færdig i øst og bliver det snart i vest. Naturstyrelsen skal tilplante arbejdsarealet nær Risby i foråret 2016. Ny kampagne for Genplant Planeten blev startet med stort arrangement den 2.11 2015 hvor den tidligere boldbane nordøst for Herstedhøje lagde areal til Prinsesselunden – idet HKH kronprinsesse Mary plantede et egetræ på arealet. Skolelever skal i de kommende år plante lunden færdig.
- *Snubbekorsskoven*: Ny statsskov er tilplantet og færdig. Dvs. nu skal træerne bare vokse og den lysåbne natur forbedres ved naturpleje med græsning.

Poul Evald Hansen foreslog, at styrelsen ved skovrejsning også anvendte naturlig tilgroning, idet kragefuglene nok skulle sørge for, at der kommer eg og bøg på arealet.

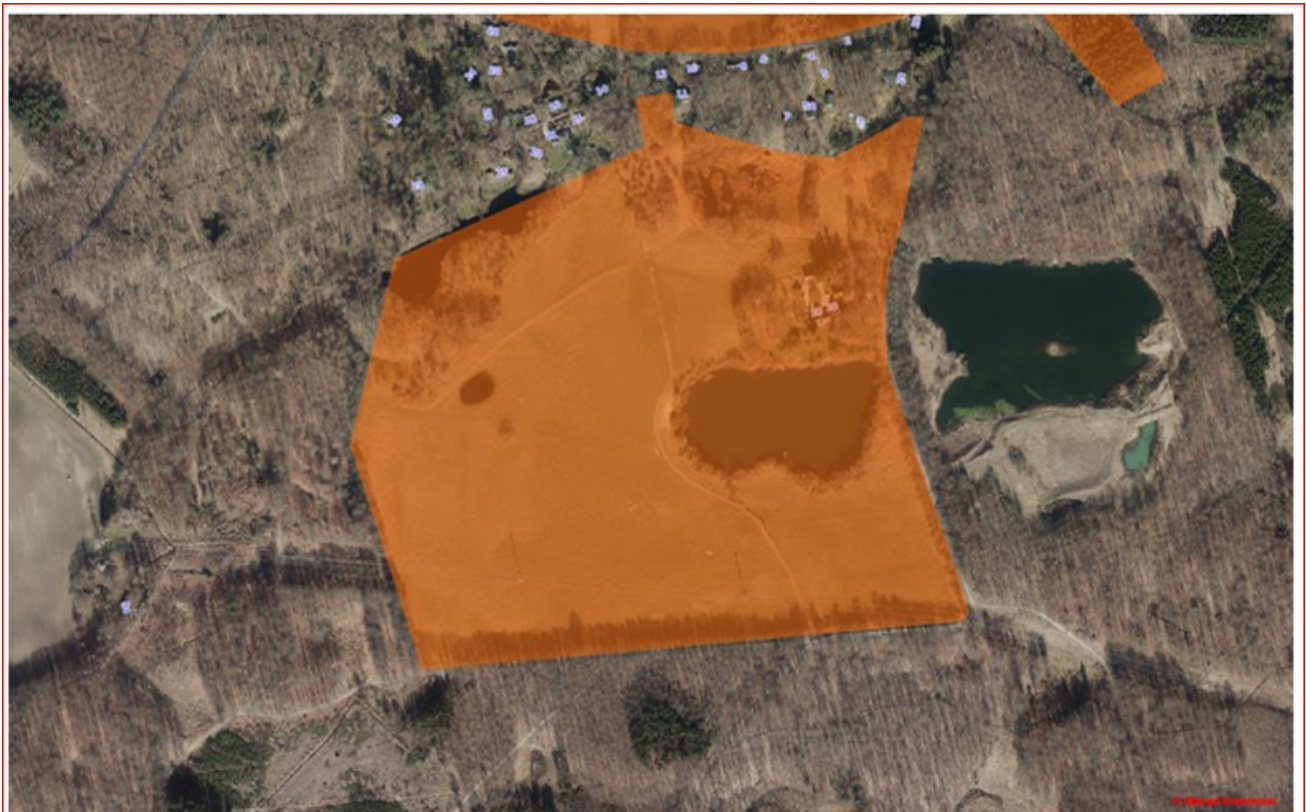
Kim Søderlund svarede, at styrelsen var enig i, at det kunne være relevant på udvalgte arealer. Det er brugt i Vestskoven, primært på mindre arealer som "vilde hjørner" og kan også være relevant ved skovrejsning tæt op af en eksisterende skov, som giver læ og naturlige frøkilder. Det var Kims vurdering, at borgerne generelt i områderne med skovrejsning gerne hurtigt ville have ny skov, og det kræver plantning. Men på sigt vil "naturlig tilgroning" være en mulighed på erhvervede arealer, som ligger som enklaver i skoven, Styrelsen anvender også såning af agern, det er en god og billig løsning, men det tager knap 10 år før egetræerne for alvor dominerer arealerne og kan ses/opleves som "skovtræer". Hvor udbredt "naturlig tilgroning" vil blive vil også afhænge af formålet med skovrejsningerne, for hvis biomasseproduktionen skal øges fra skovarealerne, så er naturlig tilgroning ikke særlig relevant.

11. Eventuelt

Ingen punkter.

Bilag til punkt 7

Fredningen ved Dæmpegård i Tokkekøb Hegn vist med orange farve. Højspændingsmasterne kan ses i den sydlige del gående øst-vest.

Orange markeret = fredet område